

זָדְקוֹר עַל...

כלכל ראשי גבי לוסקי

דיה או חלום. ואו גמלה בליבי החלטה לנסות מה זה ים ובהזדמנות זו לצאת קצת מהארץ ולהציץ על העולם. עברתי קורס מלצרות ובמסגרתו עליתי על אנית הנוסעים "שלום" כסטאז'יר. כשירדתי מהאניה הזו כבר הייתי מלצר. בינואר 1966 החלטתי לרדת לחוף. נפילתי ישר לתוך המיתון. כדי להתפרנס עסקתי בכל מיני עבודות מזדמנות. החל מסבלות בשק"ם וכלה בייצור בקרן הקיימת לישראל. בסופו של דבר החלתי לחזור לים. הציעו לי בלשכת הימאים לצאת להפלגת טרמפ על האניה "באר-שבע". אמרתי אוקי ועליתי. הטיסו אותנו ליפן ועד שחזרתי הביתה בפעם הראשונה עברו 18 חודשים. בינואר 1969 עליתי על האניה "אשר" כקדט ציף-סטיוארט. אחר כך התחלתי לטרת כציף-סטיוארט במיכלית כימיקלים של חברת גדות". באותו זמן גם הקמתי משפחה ובשנת 1971 עברתי לאר"ם. תחילה עבדתי על מיכלית, אחר כך על אנית הקרור הזכורה לטוב "הר בוקר". כשזכרו את אניות הקרור, עברתי למיכליות. עכשיו אני על אניות התפוזרת. בעיקר משום שעל המיכליות, שהן אוטומטיות, הצוות מצומצם יותר ואת הפונקציה של הציף-סטיוארט מחלקים בין כמה בעלי תפקידים אחרים. וכאן, באורח טבעי, מרים עכבר היבשה את עיניו ורואל מה זה בעצם ציף סטיוארט?

ציף סטיוארט. כלכל ראשי בעברית טובה. הוא עקרת הבית של האניה. הפקיד שלה. הגזבר שלה ועוד כמה פונקציות חשובות. — מסביר לנו גבי לוסקי — ראשית הוא אחראי על מחלקת המ"ש. כך שהמטבח יחדר האוכל הם בו תחום אחריותו. הוא אחראי גם על הנקיון באזור המגורים. הוא עוסק בענייני ה"כספים והשכר ונושא ונותן עם שלטונות הנמל בזמן כניסה ויציאה".

בזמנו הפנוי עוסק גבי לוסקי בציור. "בעיקר פיגורות" — הוא אומר. אין לו כל פרטנזיות בתחום הזה. לא להציג ולא להתפרסם. "אני מצייר להנאתי. הוא אומר, ומכסימום להנאתם של אלה שחיים בסביבתי. אני ימאי באר"ם ואין לי שום תכניות אחרות לפי שעה. אני רק מקווה, כמו ימאים אחרים אצלנו, שחברת אל"ים תגדל ותתפתח. שיהיו לה יותר אניות ויותר קיום ולנו הימאים יותר גיוון בעבודה".

גבי לוסקי, גבר בן שלושים ושמונה, עלה לישראל לפני כ-25 שנה, בטרם היותו ברי-מצווה. גבי לוסקי, על פי שמו, יכול להיות בן למשפחה שבאה מרומניה, או פולניה, או כל מקום אחר במזרח אירופה. אבל עובדה היא שהוא עלה עם משפחתו ממרוקו. גבי רגיל כבר לארשת התמיהה הכובשת את פרצופו של איש שיחו כאשר הוא מכריז על ארץ מוצאו. איך הולכים מרוקו ושם אשכנזי מובהק כנה יחד?

פשוט מאוד — מחייך גבי — שב סבי שמו' היה לוצקי. הוא כיהן כרב בעיר לוצק שברוסיה. הוא יצא בשליחות רבנית לצפון אפריקה והשתקע בסופו של דבר במרוקו. בצפון אפריקה נהפך לוצקי ללוסקי וכך נשאר השם עד היום הזה.

גבי לוסקי הוא מטובי הכלכלים הראשיים של אל"ים. ליום הגיע בהשפעת סיפוריהם של שני אחיו הביגרים אשר כל אחד בזמנו שירת תקופה מסוימת על אניות בעזר הסוחר הישראלי. למעשה התכוון גבי לעסוק במסגרות

מכניות. הוא למד בבי"ס מקצועי בחיפה ולאחר שרותו הצבאי החל עובד ומשתלם לקראת תואר טכנאי. אלא שבדיוק לקראת הבחינות נקרא לשרות מילואים וכל הב"י

ואו נכנס לחדר שבו אנו מסבים האל-
 חוטאי איגור מיצביץ, אף הו מה שנקרא
 עולה חדש מרוסיה. השנים לוחצים ידים.
 הם מכירים אחד את השני אבל זו הפעם
 הראשונה שהם מתראים פנים אל פנים.
 איגור מיצביץ הוא אותו אלחוטן רוסי
 שנאבק תקופה ארוכה להתקבל לעבודה
 באניה ואשר הצלחתו, בסופו של דבר,
 סללה את הדרך לאברהם שניידר שהגיע
 אחריו.

איגור הוא גבר בן 31, רחב גרם ובעל
 גוף. שיני זהב מהצבצות בשורת שיניו
 העליונה כאשר הוא מחייך, והוא מרבה
 לחייך, מצב רווח שפיר. ניכר בעליל ש-
 זה גבר השמח בחלקו.

„עכשיו אני מבסוט לגמרי, הוא אומר,
 „יש לי כל מה שבנאדם רוצה שיהיה לו
 בארץ הזאת: בית, משפחה, מכוננית,
 מערכת סטריאו טובה, עבודה שאוהבים
 ופרנסה לא רעה ואם אני אומר לך שאני
 מבסוט, אז אני לא אומר את זה בשביל
 הדיבור. זאת היא האמת. אבל עד שה-
 געתי לזה!”

חבלי הקליטה של העולה איגור מיצ-
 ביץ היו קשים וסבוכים. תעודות קצין
 האלחוט שלו לא היו קבילות, לא הכירו
 אותו כאן ולא מיהרו להכיר בהן. היו
 בעיות עם השפה. ברגע מסויים, כאשר
 נדמה היה שכלו כל הקיצין, אחו היארש
 באיגור מיצביץ והוא החל חושב על
 ירידה מהארץ.

„רק אדם אחד שהלך אתי כל הדרך
 עד שהצלחתי לקבל את האיטור לעלות
 ולעבוד במקצועי באניה, לא התייאש” —
 אומר איגור — „היה זה צדוק אשל מ-
 החבל הימי לישראל, אשר נלחם בשבילי.
 העובדה שאני כיום ימאי ישראלי, חי
 בארץ הזו ויטבע רצון ממה שאני עושה,
 היא הרבה מאוד בזכותו. בלעדיו לעולם
 לא הייתי מתגבר על הביורוקרטיה. וזה
 המקום, אני חושב, להגיד לו תודה.”

איגור מיצביץ נולד בז'יטומיר. לאחר
 שסיים עשר שנות לימוד בעיר קייב עזב
 את הבית ללא הסכמת הוריו ועבר ל-
 מורנינסק הרחוקה כדי ללמוד בבית ספר
 ימי. אחיו, רופא במקצועו, שרת באניות
 נוסעים, אבל רק באלו שהפליגו בתוך
 תחומי ברית המועצות. כיהודי סרבני ל-
 אפשר לו להפליג באניות המגיעות למע-
 רב. מאוחר יותר יצא האח את ברית-

אברהם שניידר הוא גבר נאה כבן 30. שפמו שחור, ומבטו מחוייך.
 באחד מימי אוגוסט עמד לעלות על מיכלית של אליים קדט אלחוט.
 אם הכל ילך כשורה יהפוך כעבור כשלושה חודשים לקצין אלחוט מן
 המניין.

אברהם שניידר הוא יליד ליטא ועד לפני זמן לא רב אזרח סובייטי.
 הוא סיים מגמת אלחוט בבית ספר ימי רוסי, אך בגלל יהדותו היו לו
 קשיים בקבלת תעודת ימאי. רק המחסור באנשי אלחוט סייע לו להשיג
 אישורי הפלגה. לאחר שאירעו מספר עריקות של ימאים באניות רוסיות
 החליט מי שהחליט כי אברהם שניידר — שלא היה לו כל קשר, אפילו
 עקיף, לאותם עורקים — הוא בבחינת סיכון וכך נשללה ממנו האפשרות
 להפליג.

פרדס חנה. כמובן שביקשתי להתקבל ל-
 עבודה כאלחוטאי באניה. צדוק אשל
 מהחבל הימי לקח אותי תחת חסותו. היו
 בעיות מסויימות, אבל התגברנו עליהן,
 הבנתי אז כי עולה אחר מרוסיה, גם
 הוא אלחוטאי ימי, פילס עבורי את ה-
 דרך. עד שהכירו בכושרו ובתעודותיו,
 עד שהצליח להתגבר על כל הקשיים ה-
 ביורוקרטיים, כבר היה קרוב ליארש.
 אבל לאחר שבסופו של דבר הצליח, מי
 שבא אחריו — וזה אני — זכה שהדרך
 תהיה פנויה מרוב המכשולים „סולקו
 בינתיים.”

„ארבע שנים עהדתי כאלחוטאי בשרו-
 תי נמלי, הוא מספר לנו — „ותוך זמן
 זה הגעתי למסקנה כי בתור יהודי אין
 לי מה לחפש בברית המועצות וכי מקו-
 מי, כמקומו של כל יהודי הוא ישראל.
 ב-1977 הגשתי בקשת הגירה. עברו
 ארבעה חודשים וקיבלתי תשובה שלילית.
 יחד עם זאת, נאלצתי לעזוב את מקום
 עבודתי. הגשתי בקשה נוספת, לאחר
 תלאות רבות, שנמשכו עד 1980. קיבלתי
 את רשיון היציאה. ביולי אותה שנה
 הגענו ארצה ושוכנתי בקראוונים של

מגדרון

מלת ס"ו

סלם שלום — לנשואי בתו ובנו
 סמס אברהם — בר מצווה של בנו
 לדני אביחיל — לנשואיו
 זפרי ניסן — לנשואיו

תעודות סמיכות

לעד מנחם — חובל ראשון
 עטיה מאיר — חובל שלישי
 אלפרטי מאיר — מכונאי רביעי
 היתרים אלה הוצאו לאחרונה ע"י משרד התחבורה:

רפאילוב ירוחם — מכונאי רביעי, "ערד"
 קבלו מרדכי — חשמלאי, "הר סיני"
 ברנסבורג אילג — מכונאי שני על אחת המכליות

נ ו י מ ן מ ש ה

עם קבלת פיקוד ראשון בחברתנו
 ברכות להצלחה

אלאיהו מרכה,
 מרכות מלחמליפות אלשיות וחמל
 שנת אל עבודה מרכה
 מרכה אל עבוד הרבה שנת
 מרכות.

לישראל. חודשיים לאחר מכן נולדת בתם.

„הצעד הראשון החכם שעשיתי בחיי זה לעזוב את מורמנסק ולהזדרז לקייב, — מחייך איגור — „הצעד השני החכם היה לעזוב את קייב ולעלות לישׁ ראל. אבל בהתחלה זה לא היה נראה כך. הייתי, למעשה, אלחיסאי הימי הראשון שעלה ארצה מברית הי מועצות. פה לא ידעו איך אוכלים את זה. לא ידעו להתחיל אם ניירות ההסמכה שלי אכן מקבילים למה שנדרש במערב וכמובן העובדה שלא ידעתי מלה אחת עברית, הפריעה מאוד. אז דבר ראשון התיישבתי ללמוד את השפה. לאחר מכן התחלתי ללחם בביוורוקרטיה. כשהכל נראה מסודר מצד משרד התחבורה, הת ברר כי משרד הבטחון אינו נותן את האישור הדרוש וטוען כי אישור זה ייני תן רק אחרי שאצבור בארץ ותק מסויים. אשתי כבר עבדה בתור אחות בבית חיי לים והיתה מבוססת. אני עדיין נלחמתי בביוורוקרטיה, כשצדוק אשל עזר לי, מרגיע אותי, רץ ומשתדל למעני, מנסה להסביר, לשכנע, עושה הכל כדי לשנות נוהלים. לי נראה כי המלחמה הזאת אביר דה, וכי בשום אופן לא יתנו לי לעבוד בים במקצועי. מרוב יאוש ולמרות הת נגדותה של אשתי, פניתי למשרד הפנים להומין דרכון כדי לרדת מהארץ. ואו, בינואר 1980, קיבלתי יום אחד מכתב ממשרד התחבורה המודיע לי כי אוכל לעלות על אניה כקרט אלחוט. איוה תג זה היה! צדוק אשל לקח אותי מיד ל משרדי אל יים בחיפה, העלו אותי לשתי הפלגות על ה, "ערד". היחס על האניה כלפי היה לא גורמאלי. צחקו מהעברית שלי והתלוצצו בכל מיני דברים על חשי בוני, אבל כל אחד עזר לי, הסביר לי, אחרי הגיהנום הביוורוקרטי בחוף הרגשתי על האניה כאילו הגעתי לגן עדן. כלם היו לצידי. כולם רצו שאצליה. אני לא אשכח להם את זה. אחרי חצי שנה בים עשיתי כמה בחינות וחזרתי ל, "ערד" כי קצין אלחוט. לפני זמן מה עשיתי גם את השרות הצבאי. עכשיו אני מחכה ל אניה, במסוט ומחייך. ולמה לא? בית יש לי. משרה טובה בים יש לי. אני שבע רצון מהחברה שבה אני עובד. אני שבע רצון מהאנשים שאתם אני עובד. און לי טענות לאף אחד. מה הבן אדם צריך יותר

המועצות, אך במקום להמשיך לישראל סנה לגרמניה ושם השתקע. איגור היה מודע לאפשרות שיהדותו תפריע לו בש רותו בציי הסוחר. אבל הדבר לא הרתיע אותו.

„ינאים ברוסיה, — אומר לנו איגור, — „מרוויחם כסף טוב. מלח כשיר מש תכר לפחחות כמו מנהל טפעל בחוף, הוא רואה קצת את העולם, יש לו אפילו סיכוי להגיע למערב ויש לו הרבה אפי שריוות לעשות ביונס“.

„במורמנסק למדתי במגמת סיפון, — ממשיך איגור בסיפורו, „אבל היה שם מורה יהודי שהבהיר לי כי מי שנולד יהודי, ההתקדמות על הסיפון קשה מאוד עבורו, כמעט בלתי אפשרית; ואם כבר החלטתי להיות ימאי כדאי שאלמד א לקטרוניקה ואלחוט, זה מקצוע של ממש גם אם ארד לחוף. שמעתי בקולו“.

בי 1970 קיבל, איגור את הסמיכות ש לו כקצין אלחוט והחל משרת על ספינות דייג, שהיו יוצאות ממורמנסק ומגיעות עד לאזור ניו־פאונדלנד. שלוש שנים שרת בציי הדייג.

„התנאים היו קשים, — מספר איגור, — „בפרט בספינה הראשונה שבה עבר דתי — גרנו 8 בקבינה אחת. ההפלגה היתה אורכת ארבעה וחצי חודשים. בי משך כל הזמן הזה היינו נכנסים לנמל כלשהו באיים הקנריים למשך יום וחצי בלבד. ואו קונים כל מיני דברים כדי להביא הביתה כשבול ביונס. העסק הכי טוב היה לקנות תבילות צמר. צמר פשוט. ההפרש בין המחיר שבו היינו קונים את החבילות הצמר לבין מה שהיינו מוכי רים אותה ברוסיה היה פי חמישים“.

אחרי שלוש שנים בהפלגות דייג עבר לשרת על אניות אים לציי הדייג ואחד כך לציי הסוחר. אבל כשעזב אחיו בי 1975 את ברית־המועצות, החלו צרותיו. הוא הורד מהאניה שהיתה בדרכה לאנגליה ונחקר ממושכות על ידי ה־ק.ג.ב. נשללה ממנו האפשרות להפליג באניות רגילות והוא עבר לשרת על שוברת קרח, אבל שוב לא קצין אלחוט, אלא כמטפל בי ציוד אלקטרוני. בקיץ 1976 נשללה מי מנו סופית הרשות להפליג. הוא נטש את מורמנסק שהיתה לו לבית וחזר לקייב. בי 1977 התחתן עם בחורה יהודיה שמשפחתה יצאה זה מכבר לישראל. הוגג הגיש בי קשה להגירה. בסוף 1977 הם מגיעים

EL YAM LOG

MAGAZINE FOR SEAGOING AND SHORE PERSONNEL
OF "EL YAM"

No. 75

עורך ראשי רב חובל י. הורוביץ

AUTUMN 1981

הודפס בדפוס איסק חימה

Printed in Israel